

2026 m. birželio 12 d.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės Kanceliarijai

Lietuvos Respublikos Finansų ministerijai

Originalas siunčiamas paštu nebus

DĖL PARENGTO AZARTINIŲ LOŠIMŲ ĮSTATYMO PROJEKTO

Atsakingo lošimų verslo asociacija (toliau – Asociacija), vienijanti keturias azartinius lošimus Lietuvoje organizuojančias bendroves, kurios 2025 m. duomenimis sudaro 60 procentų visos lošimų rinkos Lietuvoje, susipažino su Lietuvos Respublikos Finansų ministerijos (toliau – Rengėjas) parengtu LIETUVOS RESPUBLIKOS AZARTINIŲ LOŠIMŲ ĮSTATYMO NR. IX-325 2, 3, 6, 7², 10, 10⁴, 12, 13, 15, 15¹, 15², 16, 17, 18, 19, 20¹, 20⁵, 20⁷, 20⁸, 25³, 26, 29, 29¹, 29² STRAIPSNIŲ IR TREČIOJO SKIRSNIO PAKEITIMO, ĮSTATYMO PAPILDYMO 10⁵ IR 29⁴ STRAIPSNIAIS IR 8, 8¹, 9, 10¹ STRAIPSNIŲ PRIPAŽINIMO NETEKUSIAIS GALIOS (toliau – Projektas), kuris šiuo metu yra pateiktas Lietuvos Respublikos Vyriausybei svarstyti, pritarti ir pateikti jo pateikimui Lietuvos Respublikos Seimui (Lietuvos Respublikos Vyriausybės Kanceliarijoje projektas registruotas 2026-06-04, registracijos Nr. 25-17770(4)).

Šiame rašte teikiame pastebėjimus ir pasiūlymus, kurie argumentuoja mūsų poziciją, jog Projektas turėtų būti grąžintas tobulinimui bei pakartotiniam viešam derinimui su suinteresuotomis šalimis.

Taipogi pritariame anksčiau LRV kanceliarijos ir Teisingumo ministerijos išsakytai pozicijai, jog atsižvelgiant į šių (bei 2020-2025 m. priimtų) Azartinių lošimų įstatymo pakeitimų pobūdį ir imtį, siekiant nuoseklaus, aiškaus ir sistemiškai suderinto teisės akto, yra tikslinga Azartinių lošimų įstatymo dėstyti naują redakciją.

I. Dėl „lošėjo kortelės“ sistemos

Asociacija iš esmės sutinka su Projekto rengėjo pozicija, kad „lošėjo kortelės“ sistema, jei būtų suformuotas tinkamas jos funkcionalumas, būtų veiksminga priemonė įgyvendinant atsakingo lošimo politiką. Tačiau pagrįstai manome, jog šiuo metu „lošėjo kortelės“ sistemos koncepcija nėra iki galo apgalvota ir nėra išbaigta, todėl jos realus veikimas yra labai sunkiai prognozuojamas.

Tuo galima įsitikinti atlikus įstatymo projekto 9 straipsnio (naujas 10-4 straipsnis „Atsakingo lošimo organizavimas“) ir 10 straipsnio (naujas 10-5 straipsnis „Lošėjo kortelės išdavimas ir naudojimas“) analizę, kuri atskleidžia projekto vidinius prieštaravimus, neapibrėžtai sureguliuotos situacijos ir praktines spragas, sukelsiančias teisinį neapibrėžtumą įgyvendinimo stadijoje.

Kiekvienai identifikuotai spragai pateikiame – aktualią projekto normą, jos analizę ir praktinį pavyzdį, skirtą iliustruoti, kaip reguliacinė spraga pasireiškis realaus kliento situacijoje. Straipsnio ir dalių numeracija atitinka Projekto tekstą.

1. Sesijos laiko limito nustatymo ir fiksavimo mechanizmo prieštaravimas (10-4 str. 3 p., 8(d) p.p., 10-5 str. 3 d.)

Problema

Projektas numato, kad klientas privalo nustatyti sesijos laiko limitą prieš pirmą lošimą, ir kad šis limitas fiksuojamas lošėjo kortelėje. Tačiau trys atskiros projekto normos šį patį procesą aprašo skirtingomis sąvokomis, kurios tarpusavyje nėra suderintos.

Aktualios normos

10-4 straipsnio 3 punktas:

„Lošimų organizatorius privalo suteikti lošėjui galimybę dalyvauti nuotoliniame lošime tik po to, kai lošėjas nustato vieno prisijungimo prie savo lošimų sąskaitos laiko limitą, kuriam pasibaigus lošėjui nutraukiama galimybė dalyvauti nuotoliniame lošime. Lošimų organizatorius privalo suteikti lošėjui galimybę keisti nusistatytą laiko limitą ir dalyvauti nuotoliniame lošime ne anksčiau kaip po 48 valandų nuo paskutinio prisijungimo prie savo lošimų sąskaitos momento.“

10-4 straipsnio 8 punktas, (d) papunktis:

„[...] lošėjo kortelėje nurodytų lošėjo lošimų ribojimų kontrolę, kai lošiama bet kurio lošimų organizatoriaus organizuojamuose lošimuose: [...] d) lošėjo pasirinkto vieno prisijungimo prie savo lošimų sąskaitos laiko limitą ir (ar) lošėjui taikomo šio straipsnio 6 punkte nurodyto lošimo sustabdymo 48 valandoms.“

10-5 straipsnio 3 dalis:

„[...] lošimų organizatorius privalo suteikti lošėjui, išnaudojusiam lošėjo kortelėje nurodytą jo pasirinkto lošimo laiko limitą, galimybę dalyvauti lošimuose ne anksčiau kaip po 48 valandų.“

Analizė

Trys normos vartoja dvi skirtingas sąvokas, kurių kiekvienai projektas suteikia skirtingą prasmę.

„Lošimų sąskaita“ (10-4 str. 3 p.) nurodo konkretaus operatoriaus valdomą kliento sąskaitą. Klientas, registruotas pas tris operatorius, turi tris atskiras lošimų sąskaitas. Projektas šią sąvoką nevartoja kaip bendros ar centralizuotos sąskaitos sinonimą.

„Lošėjo kortelė“ (10-4 str. 8(d) p., 10-5 str. 3 d.) nurodo centralizuotą įrašą Priežiūros tarnybos informacinėje sistemoje (15-1 str.), bendrą visiems operatoriams.

Iš šių dviejų sąvokų vartojimo kyla trys neišspręsti klausimai:

Pirma: 10-4 str. 3 p. leidžia skirtingiems operatoriams nustatyti skirtingus sesijos laiko limitus (kiekvienas operatorius – prie savo sąskaitos). Tačiau 8(d) p. ir 10-5 str. 3 d. kalba apie limitą „kortelėje“ – viename centriniame įrašė. Kuris mechanizmas realiai veikia, projektas nenurodo.

Antra: jei kortelėje fiksuojamas vienas limitas – kuris iš kelių operatorių nustatytų limitų juo tampa? Trumpiausias? Ilgiausias? Paskutinis nustatytas? Projektas šio klausimo nereglamentuoja.

Trečia: 48 val. laukimo periodas (10-4 str. 3 p.) skaičiuojamas „nuo paskutinio prisijungimo prie savo lošimų sąskaitos momento.“ Jei sąskaita yra per-operatorinė, šis periodas skaičiuojamas kiekvienam operatoriui atskirai – klientas gali sesijos limitą išnaudoti pas Operatorių A ir iš karto prisijungti pas Operatorių B. Jei 48 val. skaičiuojamos nuo bet kurio operatoriaus paskutinio prisijungimo – projektas to aiškiai nenustato.

Praktinis pavyzdys

Klientas Jonas Petraitis turi registruotas sąskaitas pas Operatorių A ir Operatorių B. Pas A jis nustato 2 val. sesijos limitą, pas B – 5 val. limitą. Jonas 10:00 prisijungia pas A, 12:00 automatiškai nutraukiama jo sesija. Ar Jonas 12:01 gali prisijungti pas B? Ar privalo laukti 48 val.? Nuo kurio prisijungimo jos skaičiuojamos? Ar Operatorius B žino apie A sesijos pabaigą? Projektas į šiuos klausimus atsako prieštaringai arba neatsako iš viso.

2. Priverstinio 48 val. sustabdymo tarpoperatorinės apimties neapibrėžtumas (10-4 str. 6 p.)

Problema

Projektas numato, kad operatorius, nustatęs probleminį lošimą, privalo sustabdyti kliento lošimą 48 val. Normos tekste nėra aiškaus nurodymo, ar šis sustabdymas veikia tik to operatoriaus sistemoje, ar pas visus operatorius. Abi interpretacijos yra lingvistiškai galimos iš skirtingų to paties projekto normų.

Aktualios normos

10-4 straipsnio 6 punktą (atitinkama dalis):

„[...] privalo stabdyti lošėjo lošimą 48 valandoms ir nuo lošėjo lošimo sustabdymo momento neįleisti lošėjo į lošimų organizatoriui priklausančias lošimų organizavimo vietas, ir neleisti prisijungti prie lošėjo lošimų sąskaitos.“

10-4 straipsnio 8 punktą, (d) papunktis (cituojamas taip pat 1 pastaboje):

„[...] lošėjo kortelėje nurodytų lošėjo lošimų ribojimų kontrolę, kai lošiama bet kurio lošimų organizatoriaus organizuojamuose lošimuose: [...] d) [...] lošėjui taikomo šio straipsnio 6 punkte nurodyto lošimo sustabdymo 48 valandoms.“

Analizė

6 punkte vartojama frazė „lošimų organizatoriui priklausančias lošimų organizavimo vietas“ — kilmininkas nurodo nuosavybę: šio konkretaus operatoriaus vietas. Analogiškai „lošėjo lošimų sąskaita“ kiekvieno operatoriaus kontekste yra jo valdoma atskira sąskaita. Iš gramatinės konstrukcijos išplaukia, kad sustabdymas saistomas tik to operatoriaus, kuris faktą nustatė.

8(d) papunktis šį sustabdymą įtraukia į kortelės kontrolės sąrašą, taikomą „kai lošiama bet kurio lošimų organizatoriaus organizuojamuose lošimuose“ – kas galėtų būti tarpoperatorinio veikimo pagrindas. Tačiau tarp 6 punkto (pareiga vienam operatoriui) ir 8(d) papunkčio (kontrolė visų operatorių) trūksta trijų privalomų grandžių, kurių nė viena projekte nereglamentuota:

Pareigos operatoriui, inicijavusiam sustabdymą, pranešti centrinei IS.

Pareigos centrinei IS sustabdymo faktą transliuoti kitiems operatoriams.

Pareigos kitiems operatoriams šį sustabdymą techniškai vykdyti.

Šių grandžių nebuvimas reiškia, kad net jei normos tikslas ir yra tarpoperatorinis sustabdymas, teisinis mechanizmas jam pasiekti projekte nenustatytas.

Praktinis pavyzdys

Klientė Ona Kazlauskienė lošia pas Operatorių A. Atsakingas asmuo 13:00 fiksuoja aukštos rizikos faktą ir sustabdo jos lošimą 48 val. Ona 13:05 atidaro Operatoriaus B svetainę. Projekto 6 punkto tekstas Operatoriui B nenumato jokios informacijos apie Operatoriaus A sprendimą ir jokios aiškos teisinės pareigos Onos blokuoti. Apsauga, kurią projektas siekia suteikti, šioje situacijoje veikia tik pas Operatorių A. Taip pat, kas nutinka, jeigu Klientė vienu metu yra prisijungusi prie abiejų Operatorių sistemų?

3. Finansinių galimybių vertinimo slenksčio konsolidavimo nebuvimas (10-4 str. 7 p.)

Problema

Projektas nustato €20 000 mėnesio depozito slenkstį, kurį pasiekus operatorius privalo patikrinti kliento pajamas. Šis slenkstis taikomas kiekvieno operatoriaus atžvilgiu atskirai – ne konsoliduotai visų operatorių sumai, nors depozitų limitai pagal tą pačią nuostatą veikia tarpoperatoriniu lygiu.

Aktualios normos

10-4 straipsnio 7 punktas:

„Jeigu lošėjo pasirinktas mėnesio limitas yra 20 000 eurų ar didesnis, lošimų organizatorius privalo reikalauti, kad lošėjas pateiktų savo pajamų ir finansinių galimybių pagrindimo dokumentus [...]“

10-4 straipsnio 8 punktas, (a) papunktis:

„lošėjo pasirinkto dienos, savaitės ir mėnesio lošimų sąskaitos papildymo pinigų sumos limitu [...] kontrolę, kai lošiama bet kurio lošimų organizatoriaus organizuojamuose lošimuose.“

Analizė

8(a) papunktis aiškiai numato, kad depozitų limitų kontrolė veikia tarpoperatoriniu lygiu. Tačiau 7 punktas finansinių dokumentų prievolę sieja tik su „lošėjo pasirinktu mėnesio limitu“ konkrečiam operatoriui — jokios nuorodos į konsoliduotą visų operatorių sumą nėra. Šis neatitikimas sukuria akivaizdžią spragą: ta pati bendra kliento suma, paskirstyta per kelis operatorius, visiškai keičia operatorių prievoles, nors kliento faktinė išlaidavimo apimtis išlieka ta pati.

Praktinis pavyzdys

Klientas Petras Jonaitis pasirenka: pas Operatorių A – €15 000 mėnesio limitą, pas Operatorių B – €14 000, pas Operatorių C – €10 000. Bendra mėnesio suma – €39 000. Nei A, nei B, nei C operatorius neprivalo reikalauti finansinių dokumentų: kiekvieno atžvilgiu pasirinktas limitas yra žemiau €20 000 slenksčio. Finansinių galimybių kontrolė – vienas iš svarbiausių projekto apsaugos mechanizmų – šiame scenarijuje visiškai neveikia, nors kliento faktinė lošimams skiriama suma yra beveik dvigubai didesnė už įstatymų leidėjo nustatytą ribą.

Taipogi norime atkreipti dėmesį į šiuos aspektus:

Pirma, nėra aišku, kokiais objektyviais kriterijais remdamasis lošimų organizatorius turėtų vertinti lošėjo finansines galimybes ir kokio masto finansinį pajėgumą turėtų konstatuoti kaip pakankamą tam tikro limitu nusistatymui. Projektas neatsako, ar turėtų būti vertinama vien tai, kad lošėjas disponuoja ne mažesne nei 20 000 EUR suma, ar turėtų būti vertinamos būtent laisvos disponuojamos lėšos, ar, visgi, turėtų būti atsižvelgta į ilgalaikę lošėjo finansinę padėtį, turto ir įsipareigojimų struktūrą bei santykį, pajamų reguliarumą, jų stabilumą, tvarumą bei pakankamumą. Taip pat nėra aišku, kokio laikotarpio pajamos ir turtas turėtų būti laikomi pakankamais, kokie dokumentai būtų laikomi tinkamais, kokia apimtimi lošimų organizatorius privalėtų tikrinti jų tikrumą, aktualumą ir sąsają su lošėjo realiomis finansinėmis galimybėmis.

Antra, siūlomas reguliavimas neaiškiai paskirsto atsakomybę tarp skirtingų lošimų organizatorių ir Priežiūros tarnybos valdomos centralizuotos sistemos. Jeigu vienas lošimų organizatorius, įvertinęs lošėjo pateiktus dokumentus, patvirtintų galimybę nusistatyti didesnę nei 20 000 EUR limitą, tačiau lošėjas vėliau realius nuostolius patirtų lošdamas pas kitą lošimų organizatorių, lieka neaišku, kuris subjektas būtų laikomas atsakingu už tokio vertinimo pagrįstumą, kokios būtų atsakomybės ribos, ir ar pirmasis vertinimą atlikęs organizatorius galėtų atsakyti už lošėjo veiksmus kitose bendrovėse. Toks modelis sukurtų teisinį neapibrėžtumą ir galėtų lemti

situacijas, kai atsakomybė už lošėjo finansinių galimybių vertinimą būtų perkeliama privatiems ūkio subjektams, nors pats reguliavimas nenumato aiškių sprendimo priėmimo standartų.

Trečia, **nėra aišku, kaip būtų užtikrinamas pateiktų finansinių dokumentų aktualumas.** Tie patys dokumentai galėtų būti pakartotinai naudojami skirtingais laikotarpiais ar skirtingose bendrovėse, nors reali lošėjo finansinė padėtis per tą laiką galėtų iš esmės pasikeisti. Vienkartinis dokumentų pateikimas savaime negarantuoja nuolatinio lošėjo mokumo ar finansinio pajėgumo ateityje, o nuolatinis dokumentų atnaujinimo reikalavimas, priešingai, sukurtų neproporcingą administracinę naštą tiek lošėjams, tiek lošimų organizatoriams, bei lemtų neproporcingą asmens duomenų kiekių kaupimą.

Ketvirta, **abejonių kelia fiksuotos 20 000 EUR ribos proporcingumas ir tvarumas.** Keičiantis ekonominei situacijai, infliacijai, vidutinėms pajamoms ir vartojimo lygiui, tokia suma ateityje gali nebeatitikti nei realios finansinės rizikos, nei reguliavimo tikslo. Be to, vien absoliuti piniginė riba savaimė nebūtinai atspindi konkretaus lošėjo finansinę padėtį: vienam asmeniui tokia suma gali būti reikšminga finansinė rizika, kitam – proporcinga jo pajamoms ar turtinei padėčiai. Todėl kyla klausimas, ar tokia fiksuota riba yra pakankamai objektyvus ir individualizuotam atsakingo lošimo vertinimui tinkamas kriterijus.

Penkta, **siūlomas reguliavimas yra griežtesnis nei pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijoje (toliau - PPTFP) taikomi reikalavimai.** PPTFP įtvirtintas rizika grįstas požiūris: lėšų kilmę patvirtinantys dokumentai prašomi tik iš aukštos rizikos klientų. Įprastos rizikos klientams taikoma deramo patikrinimo procedūra, kurios metu nėra reikalaujama pateikti finansinių dokumentų. Tuo tarpu siūlomas lošimų reguliavimas numato automatinę ir besąlygišką prievolę pateikti pajamų dokumentus visiems lošėjams, kurių mėnesio limitas yra 20 000 EUR ar didesnis, neatsižvelgiant į individualų lošėjo rizikos profilį, faktinę elgseną ar kitas aplinkybes. Vadovaujantis bendroju proporcingumo principu, jeigu didesnio visuomeninio poveikio prevencijai skirtoje PPTFP srityje pakanka rizika grįsto požiūrio, tai ir probleminio lošimo prevencijai turėtų būti taikomas analogiškas mechanizmas. Todėl siūlytina įtvirtinti rizika grįstą finansinių galimybių vertinimo modelį, pagal kurį lošėjas, pasirinkdamas ar keisdamas mėnesio limitą, deklaruoja numatomą lošimų apimtį; lošimų organizatorius stebi, ar faktinė lošėjo veikla atitinka deklaruotą profilį; o pajamų ir finansinių galimybių pagrindimo dokumentai prašomi tik tuomet, kai fiksuojamas reikšmingas neatitikimas tarp deklaruotos ir faktinės veiklos arba kai nustatomos elgsenos rizikos požymiai. Toks modelis atitiktų PPTFP srityje taikomą rizika grįstą principą, Bendrojo duomenų apsaugos reglamento duomenų kiekio mažinimo reikalavimą ir bendruosius proporcingumo standartus.

Galiausiai pažymėtina, kad kalbama apie pilnamečio ir veiksnus asmens savarankiškai pasirenkamą lošimo limitą. Siūlomu reguliavimu lošimų organizatoriui būtų suteikiama diskrecija spręsti, ar leisti asmeniui naudotis jo paties pasirinktu limitu, nors asmuo savanoriškai išreiškia valią dėl norimo lošimo intensyvumo ir disponavimo savo lėšomis. Todėl toks reguliavimas turi būti **vertinamas ir proporcingumo aspektu** – ar jis išlaiko tinkamą balansą tarp atsakingo lošimo tikslų, vartotojų apsaugos ir pilnamečio veiksnus asmens teisės savarankiškai priimti finansinius sprendimus.

Kaip jau minėta, asmens duomenų apsaugos požiūriu, reguliavimas numato lošimo organizatorių pareigą rinkti, **kaupiti ir tvarkyti itin didelės apimties potencialiai jautrių duomenų rinkinius**, nors toks duomenų rinkimas pats savaimė niekaip negali nei pagrįsti nei pateisinti, nei patvirtinti, nei paneigti asmens nusistatomo mėnesinio lošimų įnešimų limito. Kaip minėta, asmens nustatomą limitą turėtų pasirinkti pats veiksnus asmuo, o jį vertinti privalėtų lošimų organizatoriai kiekvienu atveju individualiai, savarankiškai užtikrindami PPTFP bei atsakingo lošimo reikalavimų įgyvendinimą bei probleminio lošimo stebėseną už kurių tinkamą vykdymą prisiimtų atsakomybę.

Taigi, Projektu būtų sukuriamas gana ydingas precedentas – sukuriama **perteklinė ir neproporcinga administracinė našta lošimo organizatoriams** rinkti ypatingai didelės apimties jautrius finansinius duomenis apie lošėją, jo šeimos narius, trečiuosius asmenis ir pan., tačiau **tai niekaip neleistų pasiekti Projekto rengėjo deklaruojamo tikslo užtikrinti lošėjo nusistatomo lošimo limito pagrįstumo pajamomis, turtu ir finansinėmis galimybėmis.**

4. Dėl būtinybės atlikti poveikio duomenų apsaugai vertinimą ir ex post reguliavimo analizę

Papildomai pažymėtina, kad Projektu numatomi sprendimai yra **susiję itin didelės apimties lošėjų asmens duomenų, kurie turi jautrų pobūdį** (įskaitant finansinius duomenis, lošimo limitus, įmokėtas sumas, išmokėtus laimėjimus, laikinuosius ribojimus ir kitus su lošėjo elgsena susijusius duomenis), **sistemiškai rinkimu didele apimtimi ir centralizuotu tvarkymu**. Numatomos asmens duomenų tvarkymo operacijos yra tokio pobūdžio, tokios aprėpties ir tokio masyvumo, sistemingumo bei invazyvumo lošėjų / duomenų subjektų požiūriu, jog atitinka BDAR 35 str. kvalifikacinius reikalavimus papildomai procedūrai, kurios metu turi būti įvertintas numatomo reguliavimo proporcingumas bei jo poveikis fizinių asmenų teisėms bei laisvėms, t.y., turi būti atliktas papildomas poveikio duomenų apsaugai vertinimas (PDAV).

Pagal Projektą numatoma, kad Lošimo automatų kontrolės informacinės sistemos valdytoja ir duomenų valdytoja būtų Priežiūros tarnyba, o lošėjo kortelės sistema būtų siejama su šioje informacinėje sistemoje tvarkomais duomenimis. Taigi, remiantis teisėkūrą nusakančiais teisės aktais bei ES Bendruoju duomenų apsaugos reguliavimu (BDAR), prieš priimant tokio pobūdžio teisės aktą, būtina atlikti poveikio duomenų apsaugai vertinimą (PDAV), įvertinant duomenų tvarkymo mastą, tikslus, teisinį pagrindą, duomenų minimizavimo principo laikymąsi, prieigos prie duomenų ribas, duomenų saugojimo terminus, subjektų teisių įgyvendinimą, saugumo priemones ir galimas rizikas lošėjų teisėms bei laisvėms. Pagal BDAR 35 str. 10 d. tokia pareiga tenka teisės akto rengėjams.

Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad ankstesni skuboti ir nepakankamai įvertinti reguliaciniai sprendimai jau yra sukėlę reikšmingų teisinių padarinių valstybei. Dėl tokių sprendimų valstybė pralaimi teisinius ginčus, pavyzdžiui, dėl nenotifikuoto skatinimo lošti draudimo, taip patirdama finansinius nuostolius, o legali rinka tuo pat metu praranda pozicijas nelegalios lošimų pasiūlos atžvilgiu. Tai rodo, kad skubotas naujų ribojimų priėmimas, neatlikus išsamaus poveikio vertinimo, kelia riziką ne tik verslui, bet ir pačiai valstybei.

Atsižvelgiant į tai, prieš priimant naujus ribojimus būtina atlikti galiojančio teisinio reguliavimo ex post vertinimą, įvertinti jau įsigaliojusių priemonių veikimą ir efektyvumą, taip pat atlikti poveikio duomenų apsaugai vertinimą dėl numatomo centralizuoto lošėjų duomenų tvarkymo. Tik atlikus šiuos vertinimus galima spręsti, ar siūlomos priemonės yra būtinos, proporcingos, techniškai įgyvendinamos ir suderinamos su asmens duomenų apsaugos reikalavimais.

5. Papildymo pinigų sumos limitų realaus laiko konsolidavimo mechanizmo nebuvimas (10-4 str. 8 p.)

Problema

Projektas numato, kad papildymų pinigų sumos limitai veikia tarpoperatoriniu lygiu, tačiau nenustato nei techninio, nei teisinio mechanizmo, kaip ir kada operatoriai sužino apie kitų operatorių atliekamas transakcijas. Prievolė kontroliuoti yra, bet infrastruktūra kontrolei – ne.

Aktualios normos

10-4 straipsnio 8 punktą, įvadinė dalis ir (a) bei (b) papunkčiai:

„lošėjo kortelėje nurodytų lošėjo lošimų ribojimų kontrolę, kai lošiama bet kurio lošimų organizatoriaus organizuojamuose lošimuose: a) lošėjo pasirinkto dienos, savaitės ir mėnesio lošimų sąskaitos papildymo pinigų sumos limito [...]; b) į lošėjo lošimų sąskaitą įmokėtos sumos ir (ar) sumos, išleistos lošimų organizavimo vietose [...].“

Analizė

8(a) ir 8(b) papunkčiai nustato aiškią operatoriaus pareigą – kontroliuoti papildomų pinigų sumos limitų laikymąsi, įskaitant transakcijas pas kitus operatorius. Tačiau projekte nėra normos, kuri nustatytų:

Operatoriaus pareigą realiu laiku pranešti centrinei IS apie kiekvieną kliento depozitą.

Maksimalų leistino duomenų atnaujinimo vėlavimą (pvz., kiek laiko po transakcijos ji turi atsispindėti IS).

Operatoriaus veiksmus, kai centrinė IS laikinai nepasiekiamo – ar tuo metu leidžiama priimti depozitus.

Pareiga kontroliuoti negali egzistuoti be teisiškai apibrėžtos infrastruktūros, per kurią informacija pasiekia operatorius. Projektas numato pasekmę (limito viršijimas neleidžiamas), bet nereglamentuoja prielaidos (duomenų srautas), kurios be tikslinių papildomų taisyklių pats įstatymas nepadengia ir delegavimo teisės pagrindo nenustato.

Praktinis pavyzdys

Klientas Jonas Petraitis turi €100 dienos lošimų sąskaitos papildymo pinigų sumos limitą. 10:00 jis įmoka €80 pas Operatorių A. 10:05 bando įmokėti €50 pas Operatorių B. Ar Operatorius B žino apie €80 depozitą pas A? Jei centrinė IS šios informacijos realiu laiku neturi arba jos Operatorius B neklausia prieš kiekvieną transakciją – Jonas gali įmokėti €50, viršydamas dienos limitą €30. Projektas nenustato nei Operatoriaus A pareigos nedelsiant pranešti IS, nei Operatoriaus B pareigos patikrinti IS prieš kiekvieną depozitą.

Apibendrinimas

Visos šiose keturiuose pastabose identifikuotos spragos kyla iš tos pačios esminės problemos: projektas numato tarpoperatorinę kontrolę, tačiau nereglamentuoja infrastruktūros, kuri leistų ją techniškai ir teisiškai įgyvendinti. Lošėjo kortelė kaip centralizuoto reguliavimo priemonė projekte minima, tačiau jos sąveika su atskirų operatorių sąskaitų sistema pakankamo apibrėžtumo neturi.

II. Dėl azartinių lošimų organizavimo vietų prekybos centruose

Projekte siūloma Azartinių lošimų įstatymo 10 straipsnio 2 dalies 15 punkto redakcija nėra pakankamai pagrįsta nei teisiniu, nei reguliacinės politikos požiūriu. Projekto aiškinamajame rašte nurodoma, kad siūlomo pakeitimo tikslas yra užtikrinti aiškesnį lošimų organizavimo vietų reglamentavimą pastatuose, kuriuose vykdoma prekybos veikla, mažinti lošimų prieinamumą ir pašalinti praktikoje kilusias teisės normų taikymo problemas. Tačiau iš aiškinamojo rašto matyti, kad identifikuota problema buvo susijusi su galimybe lošimų organizavimo vietas įrengti prekybos centruose formaliai atskirtose patalpose, todėl Lošimų priežiūros tarnybai buvo sudėtinga vienareikšmiškai taikyti galiojantį reguliavimą. Vadinasi, Projekto rengėjų nustatyta problema yra susijusi su fizinio atskyrimo ir patekimo organizavimo kriterijais, o ne su konkrečia lošimų rūšimi.

Atsižvelgiant į tai, nėra aišku, kodėl Projektu siūloma numatyti išimtį lažybų, totalizatoriaus punktams ir automatų salonams, kai jie veikia patalpose, turinčiose atskirą įėjimą iš gatvės pusės, nesutampantį su įėjimu į kitas prekybos centro pastato patalpas, tačiau analogiška išimtis nėra taikoma lošimo namams (kazino). Aiškinamajame rašte nepateikiama argumentų, kodėl fizinio atskyrimo kriterijus

laikomas pakankamu vienoms lošimų organizavimo vietoms, tačiau nepakankamu kazino veiklai. Tokiu būdu susidaro situacija, kai identiškomis faktinėmis ir urbanistinėmis sąlygomis veikiančios lošimų organizavimo vietos vertinamos skirtingai, nors tokio skirtumo objektyvus pagrindimas nepateikiamas.

Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas savo jurisprudencijoje yra ne kartą konstatavęs, jog skirtingas panašioje padėtyje esančių ūkio subjektų teisinis reguliavimas gali būti nustatomas tik tada, kai tam egzistuoja objektyvūs, racionalūs ir siekiamam tikslui proporcingi pagrindai. Kadangi Projektu siūloma vienodomis fizinio atskyrimo ir patekimo kontrolės sąlygomis skirtingai reguliuoti atskiras lošimų organizavimo veiklos rūšis, tačiau aiškinamajame rašte nepateikiama tokį skirtumą pagrindžiančių argumentų, kyla pagrįstų abejonių dėl siūlomo diferencijavimo atitikties konstituciniams lygiateisiškumo, proporcingumo ir teisinės valstybės principams.

Taip pat pažymėtina, kad siūlomas reguliavimas neatitinka teisėkūros nuoseklumo principo. Jeigu įstatymo leidėjas pripažįsta, kad atskiras įėjimas iš gatvės pusės, nesutampantis su įėjimu į kitas pastato patalpas, yra pakankama priemonė užtikrinti lošimų organizavimo vietos atskyrimą nuo prekybos centro, toks kriterijus turėtų būti taikomas nuosekliai visoms lošimų organizavimo vietoms. Priešingu atveju susidaro įspūdis, kad skirtingas reguliavimas grindžiamas ne objektyviais kriterijais, o pasirinktu reguliavimo modeliu, kurio būtinybė aiškinamajame rašte nėra pagrįsta.

Be to, siūloma nuostata gali nepagrįstai riboti ūkinės veiklos laisvę ir investicijas. Šiuolaikinėje nekilnojamojo turto rinkoje dauguma naujų komercinių Projektų vystomi kaip daugiafunkčiai kompleksai, kuriuose skirtingos veiklos vykdomos atskirose, savarankiškai funkcionuojančiose patalpose. Jeigu lošimo namai įrengiami patalpose, turinčiose savarankišką įėjimą iš lauko, nesutampantį su prekybos centro ar kitų pastato dalių įėjimais, tokia veikla faktiškai vykdoma kaip atskirame objekte. Todėl vien aplinkybė, kad tame pačiame pastate vykdoma ir prekybos veikla, savaime neturėtų būti laikoma pakankamu pagrindu riboti kazino veiklą, kai Projekto siekiami tikslai jau yra užtikrinami fizinio atskyrimo reikalavimais.

Atsižvelgiant į tai, prašome tikslinti Projektą sudarant galimybę 10 straipsnio 2 dalies 15 punkte numatyti analogišką išimtį lošimo namams (kazino), nustatant, kad jie gali būti steigiami tame pačiame pastate, kuriame veikia parduotuvė ar prekybos centras, jeigu kazino patalpos turi atskirą įėjimą iš gatvės pusės, nesutampantį su įėjimu į kitas pastato patalpas, nėra tiesioginio patekimo iš prekybos centro vidaus ir yra užtikrinamas visų įstatyme nustatytų lošėjų kontrolės bei apsaugos reikalavimų laikymasis. Tokia nuostata leistų pasiekti Projekto tikslus, kartu užtikrinant nuoseklų, proporcingą ir vienodais kriterijais pagrįstą teisinį reguliavimą.

III. Dėl antžeminių lošimo vietų diskriminavimo rizikos

Specialiųjų tyrimų tarnyba (toliau – STT) yra atkreipusi dėmesį, kad savivaldybėms suteikiama perteklinė diskrecija sprendžiant dėl leidimų organizuoti lošimus išdavimo ar jų galiojimo pratęsimo. STT vertinimu, savivaldybių tarybos, būdamos politinės institucijos, sprendimus priima vadovaudamosi politiniais motyvais, kurie nėra objektyvūs, vienodi ar lygiaverčiai visam lošimų sektoriui, todėl egzistuoja rizika, kad skirtingi ūkio subjektai bus vertinami nevienodai.

Pažymėtina, kad Projekte siūlomi pakeitimai, susiję su terminų nustatymu sprendimams priimti bei galimybe merui pavesti šios funkcijos vykdymą savivaldybės administracijai, iš esmės nepašalina STT identifikOTOS problemos. Minėti pakeitimai nekeičia pačios reguliavimo esmės – savivaldybėms ir toliau paliekama plati diskrecija spręsti dėl leidimų organizuoti lošimus išdavimo ar jų galiojimo pratęsimo.

Dėl to ir toliau išlieka situacija, kai skirtingose savivaldybėse veikiantys lošimų organizatoriai gali būti vertinami nevienodai, nors jų veikla, atitiktis teisės aktų reikalavimams ir faktinės aplinkybės yra

analogiškos. Tokia situacija sudaro prielaidas nevienodam teisės aktų taikymui bei skirtingų veiklos sąlygų formavimuisi rinkoje.

Atsižvelgiant į tai, siūlome antžeminių lošimo vietų leidimų išdavimo ir jų galiojimo pratęsimo procesą grąžinti Lošimų priežiūros tarnybos prerogatyvai, kaip specializuotai ir kompetentingai institucijai, užtikrinančiai vienodą, objektyvų ir aiškiais kriterijais pagrįstą teisės aktų taikymą visiems rinkos dalyviams.

IV. Dėl laimėjimų išmokėjimo

Projekte siūloma pakeisti ALĮ 19 straipsnio 1 dalį, kad *“lošimo namuose (kazino), automatų ir bingo salonuose laimėjimai išmokami iš karto, ne vėliau kaip per 24 valandas nuo kreipimosi išmokėti laimėjimą momento. Laimėjimas pervedamas į lošėjui priklausančią mokėjimo sąskaitą arba lošėjo pageidavimu išmokamas įteikiant laimėjusiam asmeniui banko čekį.”*

Pirma, siūlomas reguliavimas iš esmės paneigia daugiau kaip 26 metus galiojusi ir valstybės pačios suformuotą antžeminių lošimų modelį.

Visą antžeminių lošimų sektoriaus egzistavimo laikotarpį lošimuose buvo naudojami TIK gryniesi pinigai. Tuo pačiu metu lošimų organizatoriams antžeminiuose lošimuose **nebuvo leidžiama priimti mokėjimo kortelių** ar kitų analogiškų atsiskaitymo priemonių tiesioginiam dalyvavimui lošimuose.

Todėl susidaro paradoksali situacija, kai valstybė daugiau kaip du dešimtmečius pati formavo modelį, paremtą grynujų pinigų naudojimu, tačiau nuo 2029 m. siūlo iš esmės priešingą reguliavimą – **visiškai eliminuoti galimybę laimėjimus išmokėti grynaisiais pinigais ir faktiškai pereiti prie išimtinai bankinės infrastruktūros naudojimo.**

Pažymėtina, kad **gryniesi pinigai Lietuvos Respublikoje yra teisėta mokėjimo priemonė**, kurios naudojimas nėra uždraustas nei gyventojams, nei verslo sektoriui. Nėra aišku, kokiais objektyviais kriterijais remiantis būtent lošimų organizatoriams būtų draudžiama atsiskaityti teisėta mokėjimo priemone už lošėjo teisėtai laimėtas lėšas. (Nei aiškinamajame rašte, nei kituose projekto dokumentuose nėra pateikiama duomenų, kurie pagrįstų tokio absoliutaus ribojimo būtinybę.)

Antra, siūlomas reguliavimas sukuria teisinį ir technologinį neapibrėžtumą dėl laimėjimų apskaitos bei saugojimo.

Projektas numato, kad laimėjimas turi būti išmokamas į mokėjimo sąskaitą tik lošėjui kreipusis dėl jo išmokėjimo. Tačiau nėra aišku, kur ir koku teisiniu pagrindu tokios lėšos turėtų būti laikomos iki lošėjo kreipimosi momento?

Jeigu tokios lėšos negali būti apskaitomos lošėjo paskyroje (kur yra lošėjo sąskaita), praktikoje tai reikštų poreikį kurti papildomus apskaitos mechanizmus, naujas technines sistemas ar net atskirus virtualius balansus, skirtus vien laimėjimams administruoti antžeminėse vietose. **Tokiu atveju būtų sukuriamas dirbtinis dvigubas lėšų administravimo modelis**, kurio poreikis nėra pagrįstas jokiai aiškiai identifikuotu viešuoju interesu.

Trečia, siūloma nuostata sukuria neproporcingą ekonominę naštą ir neatitinka technologinio neutralumo principo.

Pagal siūlomą modelį jeigu būtų kreipimaisi tai lošimų organizatorius būtų priverstas vykdyti neribotą kiekį mokėjimo operacijų, įskaitant ir kelių centų dydžio laimėjimų išmokėjimą. Praktikoje tai reikštų **tūkstančius ar net milijonus papildomų mikrotransakcijų** (pvz.: po 0,20 – 0,30 EUR), kurioms taikomi mokėjimo paslaugų teikėjų mokesčiai, papildomos apskaitos procedūros, kontrolės procesai bei techninių sistemų apkrova.

Tokiu būdu būtų reikšmingai didinami veiklos kaštai, nors nėra pateikiama jokių duomenų, kad tokios priemonės sukurtų realią papildomą naudą lošėjų apsaugos srityje.

Priešingai, siūlomas reguliavimas didina sisteminį sudėtingumą, operacinių klaidų riziką, bankinių sistemų apkrovą ir reikalauja papildomų technologinių sprendimų. Todėl kyla pagrįstų abejonių dėl tokios priemonės atitikties proporcingumo ir technologinio neutralumo principams.

Ketvirta, banko čekiai nėra realiai egzistuojanti alternatyva grynujų pinigų išmokėjimui.

Nors projekte numatyta galimybė laimėjimą išmokėti banko čekiu, **praktikoje toks sprendimas neturi jokios realios reikšmės.**

Banko čekiai Lietuvos finansų rinkoje nėra naudojami kaip įprasta atsiskaitymo priemonė, lošimų organizatoriai neturi praktikos juos naudoti, lošėjai jų nėra per visą istoriją prašę, o pats procesas yra lėtas, nepatogus ir neatitinkantis šiuolaikinių mokėjimo sprendimų. Todėl banko čekis šiuo atveju iš esmės yra tik formaliai palikta sąvoka įstatymo tekste, tačiau negali būti laikomas realia, prieinama ir veikiančia alternatyva grynujų pinigų išmokėjimui.

Penkta, nėra jokio faktinio pagrindo teigti, kad laimėjimų išmokėjimas tik į mokėjimo sąskaitą mažina impulsyvaus lošimo riziką.

Pagrindinis projekto argumentas grindžiamas prielaida, kad lėšų išvedimas iš lošimo aplinkos sumažins tikimybę jas nedelsiant panaudoti tolesniam lošimui.

Tačiau praktikoje lošėjas, gavęs lėšas į savo mokėjimo sąskaitą, gali jas nedelsdamas grąžinti atgal į lošimo paskyrą, o ypač daug lengviau – nei gavęs laimėjimą grynaisiais pinigais. Todėl keičiasi tik techninis lėšų judėjimo kelias, organizatorių sistemų ir bankų apkrovos, tačiau nesikeičia lošėjo galimybės, motyvacija ar faktinė elgsena. Toks reguliavimas sukuria tik formalų tarpinį veiksmą, kuris neturi realaus poveikio nei lošėjo sprendimų priėmimui, nei impulsyvaus lošimo rizikos mažinimui.

Papildomai pažymėtina, kad visi lošėjo atliekami finansiniai veiksmai jau šiuo metu yra registruojami, analizuojami ir vertinami lošimų organizatorių sistemose, o nuo 2025 m. gegužės 1 d. šie duomenys taip pat perduodami į LAKIS sistemą ir yra prieinami Lošimų priežiūros tarnybai.

Todėl projekto rengėjai nepateikia argumentų, kokią papildomą priežiūros ar kontrolės funkciją sukurtų siūlomas reguliavimas, kurios nėra jau dabar.

Šešta, siūlomas modelis gali iš esmės iškreipti atsakingo lošimo priemonių veikimą.

Jeigu kiekvienas laimėjimas nuo kreipimosi momento būtų privalomai išmokamas į mokėjimo sąskaitą, o vėliau lošėjo pakartotinai įmokamas į lošimo paskyrą, tos pačios lėšos sistemoje būtų registruojamos kaip naujos įmokos.

Dėl to atsirastų situacijos, kai lošėjas faktiškai lošia tomis pačiomis lėšomis, tačiau formaliai generuoja vis naujas įmokas. Toks modelis lemtų dirbtinį įmokų limitų išnaudojimą (ypač naujos lošėjo kortelės

kontekste), iškreiptų lošėjo finansinės elgsenos vertinimą, sudarytų klaidingą įspūdį apie lošėjo mokumą bei aktyvumą ir galėtų nepagrįstai didinti jo rizikos vertinimą atsakingo lošimo sistemose.

Paradoksalu, tačiau priemonė, kuri deklaruojama kaip atsakingo lošimo stiprinimo priemonė, praktikoje gali lemti priešingą rezultatą – blogesnę ir mažiau tikslią lošėjo elgsenos analizę.

Apibendrinant pažymėtina, kad siūlomas reguliavimas ne tik neįrodo savo būtinybės ir efektyvumo, bet ir sukuria reikšmingų teisinių, technologinių, administracinių bei ekonominių pasekmių, kurios nėra proporcingos siekiamiems tikslams.

Projektu iš esmės siekiama eliminuoti grynųjų pinigų naudojimą visame antžeminių lošimų sektoriuje, nors gryniesiems pinigais Lietuvos Respublikoje išlieka teisėta mokėjimo priemonė, o aiškinamajame rašte nepateikiama jokių objektyvių duomenų, pagrindžiančių tokio absoliutaus ribojimo būtinybę.

Taip pat nėra pagrįsta, kodėl dėl siūlomo reguliavimo turėtų būti kuriami papildomi laimėjimų administravimo ir apskaitos mechanizmai, dirbtinai atskiriant lošėjo laimėtas lėšas nuo jau veikiančių ir prižiūrimų lošimų organizatorių sistemų. Toks modelis sukurtų dvigubą lėšų administravimo sistemą, didintų veiklos kaštus, techninį sudėtingumą bei klaidų riziką, nesukuriant jokios papildomos vertės nei lošėjų apsaugos, nei priežiūros institucijų kontrolės srityje.

Atsižvelgiant į tai, siūlytina:

1. atsisakyti absoliutaus reikalavimo laimėjimus išmokėti tik į mokėjimo sąskaitą ir **numatyti galimybę lošėjo pasirinkimu laimėtas lėšas išmokėti tiek į lošėjo mokėjimo sąskaitą, tiek į jo lošimo sąskaitą, kai lošėjas tokį pageidavimą aiškiai išreiškia.** Toks sprendimas leistų išvengti dirbtinio lėšų judėjimo, nepagrįsto mikrotransakcijų skaičiaus augimo ir atsakingo lošimo sistemų iškraipymo.
2. Be to, siekiant proporcingumo ir nuoseklaus reguliavimo, **siūlytina išsaugoti galimybę įmokėti pinigus ir išmokėti laimėjimus grynaisiais pinigais bent iki nustatytos ribos (pavyzdžiui, 1 000 Eur),** tokiu būdu užtikrinant tiek lošėjų pasirinkimo laisvę, tiek teisę disponuoti teisėta mokėjimo priemone, kartu išvengiant neproporcingo ir staiga grynųjų pinigų eliminavimo iš sektoriaus, kuris daugiau nei 26 metus buvo grindžiamas būtent tik išimtinai grynųjų pinigų naudojimu.

Manytina, kad tokios priemonės leistų pasiekti teisėkūros tikslus žymiai mažiau ribojančiomis priemonėmis, išlaikant proporcingumo, technologinio neutralumo, teisinio aiškumo bei teisėtų lūkesčių principų pusiausvyrą.

IV. Išplėtimo azartinių lošimų organizatorių darbuotojų rato, kuriems taikomas nepriekaištingos reputacijos reikalavimas

Projektas pildomas nauja sąvoka: *Lošėjus aptarnaujantis personalas – azartinių lošimų organizatoriaus darbuotojai, kurie tiesiogiai ar nuotolinio ryšio priemonėmis aptarnauja lošėjus, tvarko jų asmens duomenis, taip pat duomenis apie lošėjų dalykinius santykius ir (ar) remdamiesi šiais duomenimis analizuoja informaciją apie lošėjus pinigų plovimo prevencijos ir (ar) atsakingo lošimo užtikrinimo tikslais*“. Kadangi pagal sąvokos turinį į lošėjus aptarnaujantį personalą patenka ir tie darbuotojai, kurie „tvarko lošėjų asmens duomenis“, iš esmės tokiais darbuotojais tampa visi be išimties bendrovių darbuotojai. ES Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas taip apibrėžia duomenų tvarkymą: *bet kokia automatizuotomis arba neautomatizuotomis priemonėmis su asmens duomenimis*

ar asmens duomenų rinkiniais atliekama operacija ar operacijų seka, kaip antai rinkimas, įrašymas, rūšiavimas, sisteminimas, **saugojimas**, adaptavimas ar keitimas, išgava, **susipažinimas**, **naudojimas**, atskleidimas persiunčiant, platinant ar kitu būdu sudarant galimybę jais naudotis, taip pat sugretinimas ar sujungimas su kitais duomenimis, apribojimas, ištrynimasis arba sunaikinimas. Klientų duomenis naudoja, saugo ir gali susipažinti su jais labai platus bendrovių darbuotojų ratas: nuo IT specialistų iki finansininkų. Pagal ALĮ reikalavimus visiems jiems bus keliamas „nepriekaištingos reputacijos“ reikalavimas, t.y. būti neteistiems už įvairius nusikaltimus. Tai ne tik padidina administracinę naštą bendrovėms tvarkant šiuos ypatingus duomenis apie darbuotojus, bet ir susiaurina galimybę rasti darbuotojus. Kitą vertus kelia abejonių tokio griežto reglamentavimo pagrįstumas, kuomet tokio reikalavimo nėra keliamas kredito įstaigų darbuotojams ir kitų reikšmingų finansinių ar su jais susijusių paslaugų tiekėjams.

V. Dėl reikalavimo atskirti klientų įmokėtas lėšas ir laikyti jas kredito įstaigose

Projekte siūloma papildyti ALĮ 20⁸ straipsnį „Mažiausia pinigų suma nuotolinių lošimų laimėjimams išmokėti“ nauja dalimi, kuri formuluojama taip:

3. *Lošimų organizatorius, organizuojantis nuotolinius lošimus, lošėjų į savo lošimų sąskaitas įmokėtas sumas ir lošėjų lošimų sąskaitose esančius neišmokėtus laimėjimus privalo laikyti kredito įstaigoje atidarytoje atskiroje mokėjimo sąskaitoje, apskaityti atskirai nuo lošimų organizatoriaus lėšų, skirtų bendrovės veiklai finansuoti, ir nenaudoti bendrovės veiklai finansuoti.*

Tai niekuo nepagrįstas Projektų rengėjų siekis ženkliai pabloginti nuotolinių lošimų organizatorių verslo sąlygas žinant, su kokiomis problemomis dabar susiduria verslas kalbant apie jė dalykinius santykius su bankais ir kitomis kredito institucijomis. Didieji šalyje veikiantis bankai laikosi neteisėtos „de-risking“ politikos ir nutraukia dalykinius santykius su lošimų organizatoriais arba nustato jiems reikalavimus vis dar atidarytose sąskaitose nelaikyti jokių pinigų, susijusių su azartinių lošimų organizavimu (kas akivaizdžiai neįgyvendinama sąlyga žinant, kad lošimus organizuojančios bendrovės pagal įstatymus negali verstis jokia kita komercine veikla ir tai reiškia negali turėti kitų pinigų, kurie nebūtų susiję su lošimų organizavimu).

Esminis dalykas – tai nepadidina klientų lėšų saugumo, kadangi visuotinai žinoma, kad tik 100 tūkstančių eurų suma yra laikoma drausta ir grąžintina kredito įstaigos bankroto atveju. Todėl didesnė kaip 100 tūkstančių eurų suma būtų tokio pat „saugumo“ statuso, kaip ir laikoma Elektroninių pinigų įstaigoje.

Pažymėtina, kad ir pats tokių būdų „saugotinų“ lėšų apibrėžimas yra ydingas – „lošėjų į savo sąskaitas įmokėtas sumas“. Tai reiškia, kad tokiu būdu pinigų suma, kurią į savo sąskaitą perveda klientas, iš karto turi būti atskirta ir pervedama į atskirą kredito įstaigos sąskaitą. O jie klientas atlieka statymą ir pralošia dalį ar visą tą sumą? Kada ją galima bus bendrovėms atsiimti iš tos „atskiros“ sąskaitos ir pradėti naudoti savo reikmėms, t.y. atsiskaityti su partneriais, išmokėti darbuotojams atlyginimus, galiausiai sumokėti lošimų mokesčius?

Asociacijos nuomone šis reikalavimas yra tiek ydingai suformuluotas, tiek ir visiškai nepagrįstas, kadangi per 25 lošimų organizavimo metus nebuvo nei vieno atvejo, kad azartinių lošimų organizatoriai neatsiskaitytų su savo klientais. Šiuo metu galiojančios ALĮ nuostatų pilnai užtenka

garantuoti lošimų organizatorių įsipareigojimų savo klientams vykdymo ir nereikia kurti perteklinių biurokratinių barjerų veiklai.

VI. Asociacijos pastabų apibendrinimas ir pasiūlymai

Atsižvelgdama į šiame rašte išdėstytas pastabas, Asociacija mano, kad Projektas šiuo metu nėra pakankamai išbaigtas ir turėtų būti grąžintas tobulinimui bei pakartotiniam viešam derinimui su suinteresuotomis šalimis.

Pagrindiniai Asociacijos argumentai:

1. „Lošėjo kortelės“ modelis nėra pilnai suprojektuotas ir šiuo metu turi reikšmingų teisinio aiškumo bei praktinio įgyvendinamumo spragų.
2. Projektas kai kuriais atvejais sudaro nepagrįstai nevienodas konkurencines sąlygas skirtingų rūšių lošimų organizatoriams.
3. Siūloma laimėjimų išmokėjimo tvarka yra neproporcinga ir sukeltų reikšmingą administracinę, technologinę bei finansinę naštą, nepateikiant pakankamo pagrindimo dėl jos naudos lošėjų apsaugai.
4. Dalis naujų reikalavimų didina administracinę naštą verslui, tačiau jų sukuriamą reguliacinę vertę nėra pakankamai pagrįsta.
5. Nėra atsižvelgta į seniau Asociacijos pateiktas pastabas ir pasiūlymus dėl antžeminių lošimų leidimų išdavimo tvarkos tobulinimo.
6. Įgyvendinus Projekte siūlomą teisinį reguliavimą ir iš esmės suvienodinus abiem lošimų kategorijoms taikomus reikalavimus, objektyvūs skirtumai tarp A ir B kategorijų faktiškai išnyks. Dėl to lošimų rinka ir reguliavimas praras B kategorijos paskirtį, nes ši taps nebekonkurencinga ir nunyks.
7. Projekte nepakankamai įvertinta nelegalių lošimų rinkos augimo rizika ir galimas papildomų ribojimų poveikis legalių lošimų kanalo konkurencingumui.

Svarstant šiuo pakeitimus reikia turėti omenyje, kad per pastaruosius penkerius metus dėl legaliems lošimams įvestų apribojimų, šie tapo ženkliau mažiau patrauklūs lošėjams, kurių ženkli dalis, deja, renkasi labai lengvai prieinamus, bet kokio amžiaus asmenis, ir aktyviai reklamuojamus nelegalius lošimus. Bent trijų pastarųjų metų bėgyje atlikti nelegalių nuotolinių lošimų paplitimo tyrimai nurodo, kad šie lošimai apima mažiausiai trečdalį rinkos, skaičiuojant nuo legalių lošimų apimtys. Todėl yra labai rimtas pagrindas nuogąstauti, kad, jei šiame Projekte teikiami pasiūlymai nebus labai gerai apgalvoti, tai gali lemti tiesiog naujus prieigos prie legalių lošimų ribojimus, vėl padidinant nelegalių lošimų patrauklumą ir taip komplikuojant probleminio lošimo prevencijos uždavinį sprendimą.

Atsakingo lošimų verslo asociacijos vadovas

Mindaugas Ardišauskas

el. paštas: vadovas@alvasociacija.lt